

PHÁT HUY VAI TRÒ CỦA TRUYỀN THÔNG ĐA PHƯƠNG TIỆN TRONG GIÁO DỤC HỆ GIÁ TRỊ GIA ĐÌNH VIỆT NAM Ở ĐỒNG BẰNG SÔNG CỬU LONG

★ ThS TRẦN THỊ VINH

Học viện Chính trị khu vực IV

● **Tóm tắt:** Sự bùng nổ của khoa học - công nghệ đã mở ra một bước tiến của truyền thông đa phương tiện. Quá trình kết hợp sâu sắc của các loại hình phương tiện truyền thông đã mở rộng việc tự do tìm kiếm, tiếp nhận, phản ánh thông tin của người dân. Hiện nay, giữ gìn, phát huy hệ giá trị gia đình Việt cũng là đích đến quan trọng hàng đầu trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội nước ta. Để truyền tải và lan tỏa cho nhân dân về hệ giá trị gia đình Việt Nam thì vai trò của truyền thông đa phương tiện luôn được coi trọng và đề cao. Bài viết phân tích tầm quan trọng của truyền thông đa phương tiện với giáo dục hệ giá trị gia đình Việt Nam ở Đồng bằng sông Cửu Long và gợi ý một số giải pháp.

● **Từ khóa:** Truyền thông đa phương tiện; hệ giá trị gia đình; đồng bằng sông Cửu Long.

1. Vai trò của truyền thông đa phương tiện trong giáo dục hệ giá trị gia đình

Khái niệm “truyền thông đa phương tiện” cho đến nay vẫn được nhìn nhận theo nhiều cách khác nhau nhưng nhìn chung, nó thường được hiểu là hình thức truyền thông, mô hình báo chí, mô hình kinh doanh truyền thông được lập ra trên nền tảng khoa học công nghệ. Truyền thông đa phương tiện sử dụng một cách toàn diện các phương tiện biểu đạt khác nhau như: văn bản, âm thanh, ánh sáng, hình ảnh,... để hiển thị nội dung cụ thể của truyền thông theo cách toàn diện và

đa chiều⁽¹⁾. Một minh chứng dễ dàng nhận thấy nhất là website khi nó có thể sử dụng văn bản, cung cấp thông tin, hình ảnh để minh họa, video để giải thích chi tiết hơn, âm thanh và nhạc nền để tạo không khí; hay một bài thuyết trình sử dụng powerpoint kết hợp văn bản, biểu đồ và video để tuyên truyền thông điệp một cách hiệu quả hơn. Truyền thông đa phương tiện cũng có thể là một chiến dịch quảng cáo trực tuyến bao gồm video quảng cáo trên Youtube, hình ảnh trên Instagram và bài viết trên Blog để tiếp cận nhiều đối tượng khác nhau, hay những khóa học trực

tuyển có thể sử dụng bài giảng, những buổi hội thảo để giúp người nghe tiếp cận kiến thức một cách toàn diện hơn.

Giáo dục hệ giá trị gia đình có ý nghĩa quan trọng đối với gìn giữ và phát huy giá trị tích cực của gia đình trong bối cảnh xã hội có sự chuyển đổi nhanh. Truyền thông đa phương tiện là một trong những kênh để giáo dục hệ giá trị gia đình một cách có hiệu quả, bởi lẽ truyền thông đa phương tiện có những vai trò cụ thể như sau:

Thứ nhất, vai trò giáo dục giá trị: truyền thông đa phương tiện giúp gia tăng nhận thức và hiểu biết. Tuyên truyền qua các phương tiện truyền hình, báo đài, không gian mạng góp phần tăng cường nhận thức, hiểu biết về các giá trị gia đình truyền thống như

lòng hiếu thảo, tôn trọng, trách nhiệm và tình cảm vợ chồng. Trong gia đình, vợ chồng thủy chung, hòa thuận cùng nhau xây dựng tổ ấm được coi là tiêu chuẩn hàng đầu trong quan hệ hôn nhân gia đình, nó vừa là nguyên tắc, vừa là

yêu cầu của hệ giá trị gia đình. Cái nghĩa, cái tình kết nối vợ chồng ở mọi môi trường, hoàn cảnh dù cuộc sống có những khó khăn, vất vả tạo nên động lực to lớn cùng nhau vươn lên trong cuộc sống.

Truyền thông đa phương tiện giúp lan tỏa thông điệp nhanh chóng và rộng rãi. Trên các nền tảng mạng xã hội như Youtube, Facebook, Tiktok..., đôi khi chỉ cần một video 1 phút 30 giây, một hình ảnh đơn giản nào đó lại có thể lan tỏa thông điệp rất nhanh chóng và rộng rãi đến toàn bộ công chúng, đơn cử như: quan hệ giữa ông bà, cha mẹ, con cháu; các chuẩn mực của ông bà, cha

mẹ bao dung, nhân nghĩa, con cháu hòa thuận, hiếu thảo... là những giá trị gia đình cần được lan tỏa. Chính truyền thông đã có vai trò to lớn trong việc tuyên truyền, lan tỏa những hình ảnh đẹp từ những bữa cơm gia đình, từ cách cư xử với nhau của các thành viên sống chung trong một mái nhà đa thế hệ, của các thành viên với cộng đồng làng xã, với toàn xã hội và đặc biệt trong công cuộc phòng chống bạo lực gia đình. Hay thông qua các hoạt động của hội thảo, ngày hội lớn trong năm, như ngày Gia đình Việt Nam 28/6 hàng năm là dịp để các gia đình có dịp gặp gỡ, giao lưu, chia sẻ kinh nghiệm trong xây dựng gia đình, kịp thời biểu dương, tôn vinh những gia đình văn hóa tiêu biểu, tạo sức lan tỏa trong cộng đồng. Chính

những sự kiện đó đã mang đến cho khán giả nhiều thông điệp sâu sắc, ý nghĩa, góp phần phát huy giá trị truyền thống của gia đình Việt Nam.

Thứ hai, góp phần giáo dục cộng đồng về hệ giá trị gia đình: hiện nay, các nền tảng truyền thông đa phương tiện tạo

ra sự tương tác và tham gia của cộng đồng. Sự tương tác giữa chủ thể truyền thông tin và công chúng tiếp nhận, nắm bắt được xu thế, nhu cầu tìm hiểu thông tin của công chúng và cho phép mọi người tương tác, bình luận, chia sẻ ý kiến, từ đó tạo nên sự tham gia tích cực của cộng đồng trong việc bảo tồn và phát huy giá trị gia đình. Bên cạnh đó, truyền thông đa phương tiện vừa thông tin, vừa kịp thời tuyên truyền, định hướng dư luận xã hội, vừa răn đe, cảnh báo những hành vi vi phạm Luật Hôn nhân và Gia đình... Với phương châm “lấy đẹp dẹp xấu”, truyền thông đã tham góp cổ vũ những tấm gương người tốt,

việc tốt tạo ra sức lan tỏa mạnh mẽ trong xã hội, đồng thời, bác bỏ những quan điểm sai trái, thông tin xấu độc, củng cố niềm tin vào sự lãnh đạo của Đảng. Như vậy, truyền thông đa phương tiện giúp cho cộng đồng nhận thức một cách đầy đủ và hiệu quả hơn về hệ giá trị gia đình, qua đó phát huy vai trò của cộng đồng trong gìn giữ và phát huy các giá trị gia đình trong tình hình mới.

2. Ứng dụng truyền thông đa phương tiện trong giáo dục hệ giá trị gia đình Việt Nam ở Đồng bằng sông Cửu Long

(1) Một số đặc điểm của vùng Đồng bằng sông Cửu Long liên quan đến giáo dục hệ giá trị gia đình

Đồng bằng sông Cửu Long là vùng cực Nam của Việt Nam, có 12 đơn vị hành chính cấp tỉnh và 01 thành phố trực thuộc Trung ương. Đồng bằng sông Cửu Long có dân số khá đông, là nơi sinh sống chủ yếu của nhiều tộc người Việt, Khmer, Hoa và người Chăm. Đây là vùng đất đa văn hóa, nơi hội tụ nhiều cộng đồng dân cư với nhiều tôn giáo du nhập từ bên ngoài và đặc biệt có các tôn giáo nội sinh. Các dân tộc đã gắn bó với nhau trong quá trình khai phá vùng đất và cùng nhau đoàn kết xây dựng làng xã, đấu tranh chống thiên tai, địch họa. Trong quá trình sinh sống, các gia đình luôn yêu thương, giúp đỡ, chia sẻ với nhau đúng theo truyền thống tốt đẹp của dân tộc Việt Nam ta từ xưa đến nay.

Có thể nói, nét đặc sắc và riêng biệt của khu vực Đồng bằng sông Cửu Long so với khu vực khác đó là nền văn hóa sông nước đặc trưng với lối sống và tập quán sinh hoạt mang đậm nét truyền thống như lễ hội sông nước, chợ nổi và các hoạt động gắn liền với sông nước, các giá trị gia đình ở đây thường được gắn kết chặt chẽ với các hoạt động cộng đồng và sinh hoạt tập thể. Trong khi ở các vùng miền khác như miền Bắc có nền văn hóa làng xã từ lâu đời với các phong tục lễ

hội truyền thống như hội làng, còn miền Trung có các lễ hội gắn liền với lịch sử và tôn giáo.

Hệ giá trị của gia đình ở Đồng bằng sông Cửu Long vẫn còn đan xen giữa yếu tố truyền thống và hiện đại. Phân công lao động trong gia đình đã có sự thay đổi theo hướng cùng nhau chia sẻ, tuy nhiên, người phụ nữ vẫn đảm nhận vai trò chính trong tái sản xuất, thời gian làm việc nhà của phụ nữ gấp đôi thời gian làm việc nhà của nam giới. Quyền quyết định trong gia đình chủ yếu vẫn là nam giới. Kết hôn muộn đã trở thành xu hướng của giới trẻ ở Đồng bằng sông Cửu Long. Theo đó, tuổi trung bình kết hôn lần đầu của thanh niên ở Đồng bằng sông Cửu Long năm 2022 là 27,39 tuổi, tăng hơn 2 tuổi so với năm 2010 (24,5 tuổi). Sự tự do trong hôn nhân của giới trẻ ngày càng được củng cố. Theo tác giả Phan Thuận (2019)⁽²⁾, giá trị về quyền tự do và quyết định hôn nhân của thanh niên đã có sự thay đổi căn bản và đây là một trong những điều kiện để giúp thanh niên tìm kiếm, lựa chọn người bạn đời phù hợp, góp phần mang lại giá trị hạnh phúc cho gia đình. Tình trạng ly hôn ở Đồng bằng sông Cửu Long cũng đã phản ánh sự biến đổi hệ giá trị của gia đình. Nếu trước đây, ly hôn là vấn đề xã hội không thể chấp nhận, nhưng hiện nay, ly hôn lại trở thành giải pháp cứu cánh cho hôn nhân không còn hạnh phúc. Theo Tổng cục Thống kê (2023), số vụ ly hôn ở Đồng bằng sông Cửu Long năm 2022 là 9233 vụ, tăng hơn 1000 vụ so với năm 2006 (7793 vụ). Đồng bằng sông Cửu Long là một trong những vùng kinh tế - xã hội có số vụ ly hôn cao nhất cả nước (Đồng bằng sông Hồng: 4800 vụ; Đông Nam bộ 4693 vụ; Tây Nguyên 1828 vụ...)⁽³⁾.

Như vậy, các hệ giá trị gia đình ở Đồng bằng sông Cửu Long đan xen giữa truyền thống và hiện đại. Điều này đòi hỏi phải có cơ chế định hướng giá trị hôn nhân và gia đình cho mọi tầng

lớp nhân dân để góp phần gìn giữ và phát huy những giá trị tích cực của gia đình trong bối cảnh xã hội đang chuyển nhanh.

(2) Ứng dụng truyền thông đa phương tiện trong giáo dục hệ giá trị gia đình Việt Nam ở Đồng bằng sông Cửu Long

Phương thức truyền thông ở khu vực Đồng bằng sông Cửu Long khá đa dạng với các hình thức, phương tiện khác nhau như: Truyền hình, phát thanh, radio, báo in, tạp chí, tờ rơi, các chương trình ca cải lương, hò, vè, nhà văn hóa, câu lạc bộ và các chương trình khác mang tính chất địa phương, phù hợp với văn hóa, thói quen người dân ở đây. Bên cạnh đó, còn có những video và hình ảnh cảnh đẹp sông nước, sinh hoạt chợ nổi thông qua người có uy tín và đặc biệt là mạng xã hội... để làm nổi bật giá trị gia đình nơi đây. Nhìn chung, truyền thông đa phương tiện đã phát huy lợi thế của nó trong giáo dục hệ giá trị gia đình ở Đồng bằng sông Cửu Long như sau:

Thứ nhất, tăng cường nhận thức của công chúng. Sự đa dạng trong phương thức truyền thông, qua hoạt động của thư viện, nhà văn hóa, sách báo, tranh ảnh, tờ rơi, áp phích, mạng xã hội... đã mang lại hiệu quả nhất định về những chủ trương, đường lối của Đảng và chính sách pháp luật của Nhà nước giúp nâng cao nhận thức của người dân về tầm quan trọng của các giá trị gia đình truyền thống. Sự đa dạng này được thể hiện rõ ở các vùng, miền dựa trên sự khác biệt về mặt văn hóa, nhận thức. Miền Bắc có thể tập trung vào các giá trị gia đình thông qua các câu chuyện lịch sử, tôn giáo và các tấm gương hiếu thảo; miền Trung có thể kết hợp giữa giá trị gia đình và lòng yêu nước, sự hy sinh và cống hiến cho quê hương. Còn ở Đồng bằng sông Cửu Long, nội dung truyền thông có thể nhấn mạnh vào sự gắn kết cộng đồng, tình làng nghĩa xóm

và các giá trị truyền thống trong sinh hoạt gia đình hàng ngày. Các câu chuyện về những gia đình điển hình trong việc giữ gìn và phát huy các giá trị truyền thống cũng có thể được nêu bật.

Thứ hai, lan tỏa thông tin nhanh chóng, rộng rãi. Với nội dung và thông điệp phù hợp với vùng sông nước thì truyền thông đa phương tiện đã phổ biến và lan tỏa thông tin nhanh chóng và rộng rãi, giúp mọi người dễ dàng tiếp cận với các thông điệp về giá trị gia đình. Đơn cử như: thông qua những tác phẩm nghệ thuật, câu chuyện về tình yêu, các khóa học trực tuyến, video hướng dẫn, chương trình giáo dục trên truyền hình, radio và các nền tảng trực tuyến giúp cung cấp kiến thức và kỹ năng cần thiết trong giáo dục thế hệ về những truyền thống tốt đẹp của gia đình đã kết tinh thành hệ giá trị gia đình mang tính bền vững, đó là tinh thần yêu nước, truyền thống đoàn kết, gắn bó keo sơn; là tình yêu thương, sự đùm bọc, chở che; là truyền thống hiếu học, trọng danh dự... bảo đảm sự tiếp nối và phát triển bền vững. Sự ấm no, tiến bộ, hạnh phúc, văn minh của mỗi gia đình góp phần duy trì sự ổn định, phát triển xã hội. Những giá trị của văn hóa gia đình truyền thống đã tạo không gian, môi trường lành mạnh để điều chỉnh hành vi, tư tưởng, nhận thức của con người theo hướng nhân văn, tốt đẹp, hạn chế xung đột, đẩy lùi cái xấu, cái ác. Ngoài ra, để tạo ảnh hưởng xã hội, có sức lan tỏa nhanh, sâu rộng thì các chiến dịch truyền thông xã hội, video lan truyền và các bài viết trên Blog đã thúc đẩy mọi người hành động, duy trì và phát huy giá trị gia đình, giúp quảng bá các chính sách của Chính phủ và các tổ chức xã hội liên quan đến gia đình, tạo sự đồng thuận và hỗ trợ từ phía cộng đồng. Nội dung tuyên truyền hệ giá trị gia đình Việt Nam cũng rất đa dạng, phong phú, việc tuyên truyền lan tỏa những thành tựu, những giá trị tốt đẹp

của hệ giá trị gia đình - đó là mặt “xây”, còn cuộc đấu tranh chống các quan điểm sai trái, thù địch, những hành vi trái với thuần phong mỹ tục - đó là mặt “chống”. Tuyên truyền “mặt xây” là cơ sở quan trọng, còn “mặt chống” là thường xuyên.

Thứ ba, lưu giữ giá trị văn hóa gia đình truyền thống. Truyền thông đa phương tiện ở Đồng bằng sông Cửu Long còn có vai trò bảo tồn, giữ gìn những giá trị, phong tục, truyền thống qua các hình thức như: video, hình ảnh và bài viết, khơi dậy khát vọng sáng tạo, phát triển vùng nói riêng và phát triển quốc gia nói chung. Các nền tảng mạng xã hội giúp chia sẻ và truyền tải các giá trị văn hóa gia đình đến với mọi người, kể cả người Việt Nam ở nước ngoài. Gia đình Việt Nam truyền thống chịu nhiều ảnh hưởng của văn hóa Nho giáo và Phật giáo, song các tư tưởng, triết lý này khi vào Việt Nam đều được “Việt hóa”, gạt bỏ tính khuôn mẫu, giáo điều để phù hợp với điều kiện kinh tế - xã hội và văn hóa của người Việt.

Khu vực Đồng bằng sông Cửu Long với đặc thù là miền sông nước, kênh rạch, văn hóa gia đình cũng mang đậm đặc trưng vùng sông nước, cho dù hiện nay quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa, quá trình nông thôn mới được phát triển nhưng các nét văn hóa miền sông nước của các gia đình vẫn còn lưu giữ, điển hình như các hoạt động gìn giữ ẩm thực sông nước truyền thống, văn hóa cưới hỏi, ma chay,... Việc thực hành những nét văn hóa riêng ở Đồng bằng sông Cửu Long đã góp phần giữ gìn bản sắc văn hóa địa phương, tô điểm thêm nét đậm đà, đa dạng cho văn hóa dân tộc cho các thế hệ. Nhìn chung, truyền thông đa phương tiện đóng vai trò quan trọng trong việc tuyên truyền và bảo tồn các giá trị gia đình tại Việt Nam nhưng cần phải điều chỉnh để phù hợp với đặc thù văn hóa và tập quán

của từng vùng miền, nhằm đạt được hiệu quả tốt nhất. Trong đó, tiếp cận truyền thông đa phương tiện ở ba vai trò giáo dục, tuyên truyền và lưu giữ giá trị gia đình truyền thống đã và đang có những đóng góp quan trọng trong duy trì và phát triển các giá trị gia đình tại Việt Nam ở Đồng bằng sông Cửu Long.

Mặc dù vậy, truyền thông đa phương tiện trong việc tuyên truyền hệ giá trị gia đình nơi đây vẫn còn những hạn chế như:

Một số cơ quan báo chí, Internet, trang web riêng, hay hộp thư điện tử... chỉ mang tính hình thức tạm thời của truyền thông đa phương tiện trong thời gian ngắn. Công chúng có thể click chuột vào một đường dẫn đến nhiều báo điện tử, trang tin và không hài lòng với những trang thông tin trống rỗng, hoặc những trang không được cập nhật thông tin mới, hay trang chèn thêm những đường link quảng cáo tự động.

Một số bộ phim truyền hình, video trên mạng xã hội đã và vẫn đang tồn tại những hình ảnh và lời thoại mang tính bạo lực, không trong sáng. Những phân cảnh đó có thể làm cho các tình tiết trở nên ly kỳ, hấp dẫn nhưng lại có tác động đến công chúng, làm cho một nhóm đối tượng trẻ tuổi sẽ suy nghĩ và hành động theo các nhân vật trong phim, gây phân tán tư tưởng trẻ nhỏ, chi phối việc học tập của trẻ, hoặc sẽ bị kích động không làm chủ được hành vi bản thân dẫn đến những hành vi vi phạm pháp luật. Một số bộ phim tình cảm gia đình còn những lời thoại và hình ảnh mang tính gợi cảm, bi lụy. Số ít thành viên nhỏ tiếp nhận những thông tin đó một cách tự nhiên làm ảnh hưởng đến quá trình sinh lý của trẻ em.

Sự phát triển mạnh mẽ, đa dạng của các trang mạng và chiếc điện thoại thông minh đã mang lại nhiều lợi ích nhưng mặt khác nó cũng ảnh hưởng khá lớn đến văn hóa gia đình. Đơn cử như ngay

trong bữa ăn hay khi chơi với con, nhiều bậc cha mẹ xem điện thoại vô tình làm giảm đi tình cảm, mất đi sự gắn kết gia đình. Hiện nay, có rất nhiều trang mạng xã hội, nhiều trò chơi điện tử sau khi xem đã làm cho giới trẻ đam mê, bỏ quên học hành, quên ăn, quên ngủ dẫn đến kiệt sức ảnh hưởng lớn đến gia đình.

Mặt khác, trên không gian mạng xã hội, bên cạnh những tác phẩm lành mạnh, chính thống, các thế lực phản động đã phát tán rất nhiều tác phẩm độc hại, cổ xúy lối sống nhanh, sống gấp đề cao sự hưởng thụ và đi ngược lại với thuần phong mỹ tục của dân tộc. Đặc biệt, thông qua mạng xã hội nhiều tổ chức, hội nhóm phản động đã sử dụng những chiêu bài, phương thức hấp dẫn để dụ dỗ, lôi kéo thanh thiếu niên, học sinh, sinh viên tham gia vào hội nhóm có yếu tố nước ngoài, truyền bá tà đạo hay loại hình tôn giáo mới như không thờ cúng tổ tiên, chối bỏ hoặc cắt đứt mối quan hệ với người thân, gia đình.

Nguyên nhân của tình trạng trên là ở một số nơi, đơn vị quản lý các phương tiện truyền thông xã hội còn bất cập, chưa thấy hết được tầm quan trọng trong việc sử dụng các phương tiện truyền thông để tuyên truyền hệ giá trị gia đình. Phương pháp, cách thức, nội dung tuyên truyền chưa thực sự đa dạng và phong phú; việc đưa và xử lý thông tin đôi khi còn chậm, chưa kịp thời, chưa linh hoạt. Bên cạnh đó, nhận thức của công chúng trong việc sử dụng các phương tiện truyền thông xã hội còn chưa cao.

3. Một số khuyến nghị chính sách

Thời gian qua, Đảng ta đã luôn quan tâm đến công tác tuyên truyền, giáo dục về xây dựng gia đình nói chung, hệ giá trị gia đình nói riêng. Theo đó, Đảng đã chỉ đạo: “Phát huy những giá trị truyền thống tốt đẹp của gia đình Việt Nam, thích ứng với những đòi hỏi của quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa. Xây dựng gia đình no ấm, bình

đẳng, tiến bộ, hạnh phúc, thật sự là tổ ấm của mỗi người, là tế bào lành mạnh của xã hội, là môi trường quan trọng hình thành, nuôi dưỡng và giáo dục nhân cách con người, bảo tồn và phát huy văn hóa truyền thống tốt đẹp, tạo nguồn nhân lực phục vụ sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc”⁽⁴⁾. Đến Đại hội XII, Đảng ta tiếp tục khẳng định: “Phát huy giá trị truyền thống tốt đẹp, xây dựng gia đình no ấm, tiến bộ, hạnh phúc, văn minh”⁽⁵⁾. Việc tuyên truyền, giáo dục hệ giá trị gia đình là rất cần thiết trong tình hình mới. Vì vậy, Chỉ thị số 06-CT/TW ngày 24/6/2021 của Ban Chấp hành Trung ương về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác xây dựng gia đình trong tình hình mới đã xác định: “Đẩy mạnh, đổi mới công tác phổ biến, tuyên truyền, giáo dục chính sách, pháp luật về hôn nhân và gia đình; các chuẩn mực, giá trị văn hóa gia đình; kiến thức, kỹ năng xây dựng gia đình; các rủi ro đối với gia đình, giúp người dân chủ động phòng ngừa các ảnh hưởng tiêu cực đến gia đình. Tăng cường giáo dục đạo đức, lối sống trong gia đình”. Thời gian qua, truyền thông đa phương tiện đã thực hiện tốt vai trò tuyên truyền, giáo dục hệ giá trị gia đình, mặc dù vậy, hạn chế vẫn còn tồn tại. Vì thế, để nâng cao hiệu quả sử dụng các phương tiện truyền thông đa phương tiện trong tuyên truyền hệ giá trị gia đình Việt Nam ở Đồng bằng sông Cửu Long trong thời gian tới thì cần thực hiện một số giải pháp sau:

(1) Nâng cao nhận thức và trách nhiệm của các ngành, các cấp. Công tác quản lý nhà nước về gia đình là chức năng nhiệm vụ của Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch ở các địa phương. Để thực hiện tốt công tác giáo dục hệ giá trị gia đình thì Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch cần phối hợp chặt chẽ với các cơ quan truyền thông thực hiện tuyên truyền hệ giá trị gia đình một cách có hiệu quả nhằm nâng cao nhận thức và trách nhiệm của

các ngành, các cấp, các cơ quan chuyên trách, các cơ quan nghiên cứu, cơ sở đào tạo... vừa là chủ thể lãnh đạo quá trình tuyên truyền trên các phương tiện truyền thông vừa là chủ thể công tác tuyên truyền hệ giá trị gia đình Việt Nam. Tuyên truyền trên các phương tiện truyền thông phải thường xuyên, kịp thời, trọng tâm, trọng điểm, phải phù hợp với từng nơi, từng vùng, từng địa phương, thôn, ấp vì đây là một nhiệm vụ quan trọng để đạt được mục tiêu giáo dục lý tưởng, tuyên truyền đạo đức, lối sống, lưu giữ hệ giá trị gia đình Việt Nam.

Tăng cường phối hợp chặt chẽ giữa các ban, ngành, có sự kết nối giữa các đơn vị, tổ chức thực hiện tuyên truyền hệ giá trị gia đình. Bên cạnh đó, cần kiện toàn tổ chức nhân sự tuyên truyền. Nâng cao năng lực chuyên môn, bồi dưỡng phẩm chất đạo đức cho những người làm trong lĩnh vực truyền thông, đặc biệt là đội ngũ nhà báo, cơ quan nghiên cứu, cơ sở đào tạo.

(2) Đổi mới nội dung và hình thức thông tin, tuyên truyền. Đại hội XIII của Đảng nhấn mạnh: “Đổi mới nội dung, phương thức tuyên truyền, vận động, sử dụng có hiệu quả các phương tiện truyền thông đại chúng, mạng xã hội theo hướng thiết thực”⁽⁶⁾. Điều này có nghĩa rằng, đổi mới nội dung và hình thức thông tin, tuyên truyền giáo dục hệ gia đình là một trong những nhiệm vụ quan trọng của các cơ quan tuyên truyền và quản lý nhà nước về gia đình. Do đó, Ban Tuyên giáo các địa phương cần định hướng những nội dung và hình thức tuyên truyền phù hợp với trình độ nhận thức và điều kiện tiếp nhận thông tin của người dân vùng Đồng bằng sông Cửu Long. Theo đó, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch phải luôn sáng tạo nội dung và hình thức tuyên truyền, giáo dục. Cần phối kết hợp nhiều loại hình nghệ thuật vào công tác tuyên truyền, giáo dục hệ giá trị gia đình trên các phương tiện truyền thông đa

phương tiện; lồng ghép giá trị gia đình vào phim truyền hình; phối hợp với báo đài thường xuyên đưa những mô hình, câu lạc bộ gia đình hạnh phúc. Xây dựng chương trình, chuyên trang, chuyên mục, phóng sự, tiểu phẩm, kịch bản sân khấu, phim truyền hình. Vận hành, lồng ghép thông tin một cách hiệu quả trên các trang điện tử, bản tin, lồng ghép các chương trình đào tạo ở các bậc trung học cơ sở và trung học phổ thông, đẩy mạnh công tác truyền thông về giới tới công chúng nhất là giới trẻ để giáo dục giá trị tốt đẹp, nhân văn của gia đình như: phụng dưỡng, chăm sóc ông bà, cha mẹ, những người cao tuổi; đẩy mạnh hơn nữa việc tuyên truyền pháp luật, nhất là Luật Hôn nhân và Gia đình, Luật Phòng, chống bạo lực gia đình. Thực hiện tốt mục tiêu “ấm no, tiến bộ, hạnh phúc, văn minh” mà Đảng, Nhà nước ta đang quan tâm trong giai đoạn hiện nay.

(3) Đầu tư cơ sở vật chất, trang thiết bị hiện đại. Cơ sở vật chất, trang thiết bị hiện đại là công cụ để hiện thực hóa các thông tin giáo dục giá trị hệ giá trị gia đình đến với công chúng. Do đó, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch cần tham mưu với Chính phủ đầu tư cơ sở vật chất, trang thiết bị truyền thông phục vụ cho công tác tuyên truyền. Xây dựng chiến lược truyền thông số, hiện đại, bài bản, xây dựng các cơ quan báo chí, tổ hợp truyền thông chủ lực đủ mạnh để thực hiện tốt chức năng thông tin tuyên truyền cần thiết. Cơ sở vật chất tốt để tăng cường năng lực quản lý không gian mạng, đấu tranh chống các thế lực thù địch lợi dụng không gian mạng để lôi kéo, dụ dỗ công chúng tham gia các hội, nhóm đi ngược lại những giá trị đạo đức, thuần phong mỹ tục. Đồng thời, ngăn chặn các hiện tượng làm giảm bớt, dập tắt đi những mâu thuẫn, những biến đổi về hệ giá trị giữa truyền thống và hiện đại, những bất đồng đang diễn ra trong xã hội;

nâng cao chất lượng của các nguồn thông tin đăng tải trên truyền thông đa phương tiện. Theo đó, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tham mưu cho Ủy ban nhân dân tỉnh/thành phố đầu tư trang thiết bị phục vụ cho hoạt động tuyên truyền như loa, đài, hệ thống kỹ thuật số... góp phần chuyển đổi số trong công tác tuyên truyền, giáo dục hệ giá trị gia đình ở địa phương.

(4) *Nắm bắt nguyện vọng, tâm lý các tầng lớp công chúng.* Ban Tuyên giáo ở các địa phương cần nắm bắt tâm tư nguyện vọng của công chúng để xây dựng hệ thống chương trình tuyên truyền phù hợp với từng đối tượng, từng độ tuổi, từng nội dung. Cần bảo vệ các nạn nhân dám lên tiếng tố cáo các vụ việc trái pháp luật, trái thuần phong mỹ tục với cơ quan chức năng. Phải có những biện pháp xử lý nghiêm các hành vi vi phạm thông tin mạng. Cần tuyên truyền Luật An ninh mạng cho công chúng khi tham gia mạng xã hội, để họ nâng cao nhận thức, không bấm “chia sẻ”, “thích” những thông tin chưa được kiểm chứng vì những thông tin đó có thể dẫn đến những hậu quả nghiêm trọng, khó lường.

Bên cạnh đó, cần tuyên dương các tập thể và cá nhân có thành tích trong hoạt động truyền thông hệ giá trị gia đình.

Tóm lại, trong những năm qua, truyền thông đa phương tiện đã đóng vai trò quan trọng đối với đời sống xã hội trong việc giáo dục, tuyên truyền và lưu giữ văn hóa gia đình truyền thống tại Việt Nam nói chung và ở Đồng bằng sông Cửu Long nói riêng. Bằng việc sử dụng các thiết bị truyền thông đa phương tiện, sự tích hợp các tiện ích đáp ứng nhu cầu của người sử dụng, truyền thông đã tạo nên hiệu ứng xã hội, lan tỏa, định hướng, dẫn dắt dư luận xã hội, tác động đến nhận thức, thái độ và hành vi của cả cộng đồng về hệ giá trị gia đình Việt Nam.

Để phát huy những mặt tích cực và hạn chế những mặt tiêu cực trong việc tuyên truyền hệ giá trị gia đình Việt Nam cần sự chung tay hơn nữa của giới truyền thông đa phương tiện, của toàn bộ hệ thống chính trị và nhân dân cả nước để mỗi gia đình trở thành hạt nhân và lưu giữ, phát huy các giá trị gia đình, là môi trường hình thành nhân cách con người Việt Nam phát triển ❖

(1) Vũ Văn Phong (2023), “*Vai trò, trách nhiệm của nhà nước đối với việc công bố thông tin về các cuộc khủng hoảng trong bối cảnh truyền thông đa phương tiện*”, trong Tạp chí Thông tin Khoa học chính trị, số 06.

(2) Phan Thuận (2019), “*Sự lựa chọn giá trị tình yêu, hôn nhân và gia đình của thanh niên*” (Nghiên cứu trường hợp tỉnh An Giang), Tạp chí Nghiên cứu Gia đình và Giới, số 1/2019, tr.38-45.

(3) Tổng cục Thống kê (2023), *Niên giám thống kê năm 2022*, Nxb. Thống kê, Hà Nội, tr.157-158.

(4) Đảng Cộng sản Việt Nam (2001), *Văn kiện Đảng toàn tập*, Tập 65, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr.203.

(5) Đảng Cộng sản Việt Nam (2016), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII*, Nxb. Hà Nội, tr.128.

(6) Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Tập I, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, tr.191.